

Rodna Gruda

Tatiana Klemen, argentinska Slovenka in slovenska Argentinka: "Identitete se vzpostavljajo, niso dane."

Tatiana Klemen, an Argentine Slovene and a Slovene Argentine: "Identities are established, not inherent."

Objavljeno dne/Published on: 12.04.2021

Avtor članka/Article Author: Nadia Molek, foto osebni arhiv T.K.

Nekateri Slovenci iz Argentine, ki živimo v Sloveniji, se poznamo ali smo se že kdaj videli na srečanju "Argentincev". Na enem od teh srečanj sem spoznala Tatiano Klemen, vnukinjo protikomunističnih slovenskih beguncev, ki so po drugi svetovni vojni migrirali v Argentino. Bilo je konec leta 2017. Tatiana je takrat ravno prispela in se zaposlila kot grafična oblikovalka v Ljubljani. Dve leti kasneje je začutila potrebo po selitvi v Španijo, v Barcelono, kjer trenutno prebiva.

Many of us Argentine Slovenes who live in Slovenia know one another. Or at least we have met once or twice at a meet-up organized by our community. At one of these gatherings, I got to know Tatiana Klemen. Her grandparents were anti-communist fugitives from Slovenia who fled to Argentina in the aftermath of World War II. I met her at the end of 2017. She had just arrived to Slovenia and got a job as a graphic designer in Ljubljana. Two years later, she felt an urge to move to Spain, so she moved to Barcelona where she still lives today.

Tatiana, kakšna je tvoja družinska migracijska zgodba?

Moji štirje stari starši so se preselili v Argentino po drugi svetovni vojni. Babica po očetovi strani je živela na kmetiji blizu Brezovice pri Ljubljani. Njena družina je bila ogromna in nekateri sorodniki so bili vključeni v straži domobrancev. Druga babica je bila iz bogate ljubljanske družine. Odšli so in pustili vse za seboj. Ne vemo, kaj se je tam zgodilo ...

Po drugi strani so prišli dedki. Nemci so oba odpeljali na silo. Dedek Vasle je bil star 17 let, ko so ga odpeljali in je bil na fronti. Dedek Klemen pa je moral kuhati za Nemce. Noben se ni vrnil v Slovenijo, ker so se bali, da bi jih umorili. Dedek Vasle je odšel v begunsko taborišče v Italijo, dedek Klemen pa se je predal Angležem, ki so ga potem izpustili. Odšel je v begunsko taborišče v Avstrijo. Ta dedek je bil precej pustolovskega duha in je s skupino prijateljev odšel v Argentino. Oba dedka sta potovala sama, starše, brate in sestre, stare starše sta pustila v Sloveniji, svoje bodoče žene pa spoznala v Argentini.

Kje so se naselili v Argentini?

Na severnem delu Buenos Airesa. Klemen v Carapachaju in Vasleti v Villa Martelli. Pravzaprav je bila večina sosedov tam Slovencev, nekaj je bilo tudi Hrvatov. In potem so odšli živeti v Don Torcuato.

Je bilo težko dobiti delo?

Ne. Dedek Klemen je gradil strehe in imel srečo, da je vedno dobil delo. Veliko je delal za Slovence. Dedek po mamini strani pa je delal v tovarni tkanin, blizu hiše, kjer so živeli, ne pri Slovencih.

In babice?

Ko je živela v begunskih taboriščih v Avstriji, je babica po očetovi strani nekaj časa delala kot služkinja pri bogati družini. Tudi druga babica je v tem obdobju morala delati. Toda obe sta prenehali delati, ko sta imeli družino. Mama mojega očeta se ni ustavila niti za trenutek. Poleg šestih otrok je skrbela tudi za zelenjavni vrt, sadna drevesa, ves dan je pripravljala marmelade ali kuhala, ali pa pripravljala oblačila za šest otrok.

Kako pa je sestavljena tvoja družina?

Imam dva mlajša brata, ki še vedno živita pri mojih starših v Carapachaju. Moj oče je elektrotehnik, mama je bila do upokojitve pred nekaj leti učiteljica športne vzgoje.

Zdi se, da je šport v družini Vasle zelo priljubljen ...

Da, tudi dedek je bil velik ljubitelj nogometa kot moja strica, Juan in Mirko. Rad je s prijatelji igral nogomet, pozneje pa šport zavzeto gledal po televiziji. Vsi trije vnuki pa smo bolj smo nagnjeni k umetnosti.

No, tvoj oče, Frido Klemen, ima umetniško žilico ...

Tako je. Nekaj let je igral v slovensko-argentinskem bendu Slovenski Instrumentalni Ansambel, skupaj z drugimi argentinskimi Slovenci. In odkar so se v Domu de Carapachay lotili gledališča, sodeluje tudi pri tem. Vključil se je zlasti kot režiser.

Videla sem, da svoje slike deliš na družabnih omrežjih, kot sta instagram in facebook.

Da, odprla sem dva računa na Instagramu, @klemenova_t in @lipa.handmade, kjer objavim svoje delo. Pred časom sem v svoji notranjosti začela iskati lastno identiteto. Umetnost je moj način raziskovanja. Že kot majhna punčka sem vedno rada risala. To je moj osebni način izražanja.

Kaj rada rišeš, oz. slikaš?

Običajno rišem stvari, ki se mi v tistem trenutku zgodijo ali jih začutim, in takrat razmišljam o svojem občutku pripadnosti. Odraščala sem z zavedanjem, da sem bila drugačna, da sem imela način življenja, ki ga nisem delila z nikomer, razen s sovrstniki iz skupnosti. V argentinski šoli so sošolci menili, da je moj »background« čuden. In ko sem šla v Slovenijo, se mi je začelo dogajati obratno. Moje delo je v tem smislu samo-referenčno. Nanaša se na notranje iskanje, obenem pa nagovarja vsakogar, ki je priseljenc ali ima bližnje, ki so priseljenci in na neki točki vzpostavljajo svojo identiteto. Zame je identiteta konstrukcija, ni nekaj, kar je dano.

Zvezki Lipa-handmade 2019

Torej, kaj trenutno ustvarjaš, kakšne podobe rada slikaš?

Moja umetniška produkcija ima dva vira. Prvi je bolj komercialen. Proizvajam serijsko ilustrirane zvezke, projekt, ki sem imenovala Lipa-Handmade. Ime sem izbrala namenoma. Ker se nanaša na moj izvor in otroštvo. Moja babica po očetovi strani, kjer sem preživela veliko časa, je imela na svojem vrtu lipo. Torej se ime nanaša na moje korenine. Imam celo serijo zvezkov, kjer je videti semena, cvetove in liste lipe.

Po drugi strani imam tudi ilustracije, grafike in slike, kamor prenašam svoje iskanje in oblikovanje identitete. Narisala sem številne ptice, zlasti lastovke, znane selivke. Obstaja del ilustracij, kjer uporabljam barve zastav Argentine in Slovenije. Imam sliko, na kateri sem uporabila barve slovenske zastave, torej belo, modro, rdečo za lastovko, kakršna menda v resnici obstaja. In nebo zadaj je svetlo modro in belo, torej v barvah argentinske zastave. Spoznala sem, da lahko na isti sliki kombiniram barve obeh zastav.

Izseljenstvo 3, jedkanje in grafit 2020

Imam še drugo ilustracijo, kjer je lastovka, ki nosi nagelj, zelo ikonično podobo tudi v slovenski grafiki, veliko se pojavlja slovenski umetnosti.

Si pri tem iskanju lahko prišla do kakšnega zaključka? Kako se počutiš - Slovenka, Argentinka ...?

Imam mešano identiteto. Meje moje pripadnosti niso določene. In to mi je postalo še bolj jasno, odkar živim v Barceloni, kjer nisem eno ali drugo. Kaj sem, je odvisno od tega, kjer sem ...

V Argentini sem sicer rojena in sem tam preživela del svojega življenja, a kar je pred mano, prihaja iz Slovenije. Moj prvi jezik je bila slovenščina, ker se je pri nas govorilo slovensko. Dokler nisem šla v vrtec, nisem govorila špansko. Mama mi je povedala, da sem kot otrok govorila špansko, kot da bi ravnokar sestopila s ladje kot priseljenka ... Sčasoma smo doma začeli vedno bolj mešati jezike. In danes se pogovarjamo v španščini

Ko pa sem dve leti živela v Sloveniji, sem začela začutiti, da so mi nekatere stvari in navade tuje. Osebnostno mi je bilo v Sloveniji najtežje socialno življenje, težko je bilo predvsem srečati se z lokalnimi ljudmi.

Kaj sem, je torej odvisno od tega, kjer sem. Sem slovenska Argentinka in argentinska Slovenka. Ko pa se ne želim spuščati v celotno razlago, rečem, da sem Argentinka s slovenskimi koreninami.

Lastovke, olje 2019

Kaj pa te je pripeljalo v Barcelono?

Po dveh letih v Sloveniji sem začutila, da sem končala cikel. Začutila sem potrebo, da grem nekam, kjer je kultura bolj podobna argentinski, ne da bi se tja vrnila, saj je država trenutno v novi krizi. In Barcelona, ki ima široko kulturno ponudbo, in je mesto, ki nikoli ne spi, je vedno pritegnila mojo pozornost, v tem smislu je zelo podobna Buenos Airesu. Velikokrat sem potovala v Barcelono na dopust. Mesto me je takoj ujelo. Življenje v Barceloni mi daje nov pogled na lastno identiteto. Čeprav sem v Španiji in se govori špansko, je tu tudi katalonščina, ki nima nič skupnega z mojimi jeziki ali zgodovino. In to me tudi privlači.